

Directie Financiële Markten

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Datum
18 januari 2006

Uw brief (Kenmerk)

Ons kenmerk
FM 2006-02563

Onderwerp
FATF plenaire vergadering 11 - 13 oktober Vancouver

Geachte voorzitter,

Mede namens de Minister van Justitie deel ik u het volgende mee.

Van 11 tot en met 13 oktober 2006 vond in Vancouver de plenaire vergadering van de Financial Action Task Force on money laundering (FATF) plaats. De FATF is een intergouvernamenteel samenwerkingsverband van landen met belangrijke financiële centra¹ dat zich bezig houdt met de bestrijding van witwassen en van de financiering van terrorisme. Hiervoor zijn in totaal 49 aanbevelingen geformuleerd (40 aanbevelingen tegen witwassen en 9 speciale aanbevelingen tegen de financiering van terrorisme), waaraan Nederland en de andere leden zich gebonden hebben en aan de hand waarvan de FATF-landen en derde landen worden beoordeeld.

Tijdens de plenaire vergadering is een aantal verschillende onderwerpen aan de orde geweest, waarover ik u hierbij informeer.

Uitbreiding van de FATF

Al eerder is Zuid Korea genoemd als potentieel lid van de FATF. Het land heeft immers een groot financieel centrum en ook de geografische ligging biedt een voordeel voor deelname aan de FATF. Voorafgaande aan deze Plenaire vergadering heeft de President van de FATF in juni een bezoek gebracht aan Zuid Korea om zich zeker te stellen van de vooruitgang op het gebied van de bestrijding van witwassen en terrorisme financiering. De FATF leden zijn akkoord gegaan om Zuid Korea de status van waarnemend lid, een voorportaal voor een volwaardig lidmaatschap, te verlenen. Zodoende is Zuid Korea in de afgelopen vergadering als waarnemend lid verwelkomd en heeft de vergadering bijgewoond. Na het bezoek van de President van de FATF aan India waarin het politieke commitment van India aan de orde is gekomen, heeft India inmiddels de openstaande vragen beantwoord. Momenteel vindt stemming plaats over het verlenen van de status van waarnemend lid aan India. De verwachting is dat de FATF leden akkoord zullen verlenen hiervoor. In dat geval wordt India uitgenodigd om de komende vergadering als waarnemend lid bij te wonen. Nederland is voorstander van India's lidmaatschap, zeker nu India in de

beantwoording van de openstaande kwesties heeft aangetoond daadwerkelijk stappen in de goede richting te zetten en de FATF-standaard steunt.

FATF evaluaties

Alle FATF-landen worden regelmatig geëvalueerd aan de hand van de 49 aanbevelingen tegen witwassen en terrorismefinanciering. De derde ronde wederzijdse evaluaties is inmiddels volop gaande. Tijdens de afgelopen plenaire vergadering zijn de rapporten van Portugal en IJsland besproken. Wederom is gebleken dat vrijwel alle tot nog toe geëvalueerde landen¹ nog aanzienlijke verbeteringen in hun wetgeving moeten doorvoeren en ook de effectiviteit van de uitvoering moeten verbeteren, met uitzondering van België dat geen grote tekortkomingen had op kernaanbevelingen. Overigens is IJsland ondere andere door een Nederlandse evaluator beoordeeld, waardoor Nederland binnen de FATF zijn inzet heeft kunnen tonen en daarvoor ook wordt gewaardeerd. De samenvatting van de evaluaties is te vinden op de FATF-website (www.fatf-gafi.org); deze zijn vanwege de omvang niet bijgevoegd. Daarnaast zijn de voortgangsrapportages van Argentinië en Mexico besproken.

Het is thans nog onduidelijk wanneer Nederland geëvalueerd zal worden door de FATF, dit zou op z'n vroegst in 2008 kunnen plaatsvinden. De voorbereidingen voor die evaluatie zijn daarom gestart. Op dit moment wordt een zelfevaluatie uitgevoerd om te bezien of, en zo ja, waar er nog tekortkomingen zijn in het Nederlandse witwassysteem.

Lijst van non coöperatieve landen

Indien derde landen ondanks herhaalde aanmaning door de FATF hun tekortschietende anti-witwaswetgeving niet verbeteren, worden deze landen op op de zogeheten NCCT-lijst (Non Cooperative Countries or Territories) geplaatst. Bij de plenaire vergadering in juni in Parijs had de FATF besloten Nigeria van deze lijst te halen, zodat slechts Myanmar resteerde. Bij de afgelopen vergadering heeft de FATF besloten dat Myanmar voldoende vooruitgang heeft geboekt bij de implementatie van haar anti witwaswetgeving. Zodoende is besloten dat ook Myanmar van de NCCT lijst verwijderd kan worden en er geen enkel land meer resteert. De situatie in Myanmar zal zoals gebruikelijk in het komende jaar gemonitord worden door de FATF. Daarbij wordt met name gelet op de regulering van Myanmars financiële sector, inclusief de aandelen markt en om zeker te stellen dat de anti witwaswetgeving ook geldt voor handelaren in zaken van grote waarde.

De NCCT procedure is zeer succesvol gebleken. Inmiddels zijn alle 23 jurisdicties die door de FATF in 2000 en in 2001² op de lijst zijn geplaatst ook weer van de lijst verwijderd. Deze landen hebben in de loop der tijd duidelijke vooruitgang gemaakt door implementatie en verbetering van hun wetgeving ter bestrijding van witwassen en terrorisme financiering.

Hoewel er geen landen meer op de NCCT lijst voorkomen, blijft de FATF alert op een succesvolle internationale samenwerking en zal zo nodig optreden wanneer een land deze samenwerking op het gebied van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering frustreert. Mede om die reden is besloten om een nieuwe werkgroep op te zetten, waarin de internationale samenwerking aan de orde kan komen.

¹ Noorwegen, België, Italië, Australië, Zwitserland, Ierland, Zweden, Denemarken, Spanje en de Verenigde Staten zijn al in de derde ronde geëvalueerd aan de hand van de herziene methodologie.

² Bahamas, Cayman Islands, Cook Islands, Dominica, Egypt, Grenada, Guatemala, Hungary, Indonesia, Israel, Lebanon, Liechtenstein, Marshall Islands, Myanmar, Nauru, Nigeria, Niue, Panama, Philippines, Russia, St. Kitts & Nevis, St. Vincent & the Grenadines and Ukraine

Werkgroep Internationale Samenwerking

De Plenaire Vergadering heeft ingestemd met het opzetten van een nieuwe werkgroep met betrekking tot internationale samenwerking. Het doel is om de internationale samenwerking tussen FATF - landen onderling en de samenwerking van landen die niet bij de FATF zijn aangesloten te verbeteren. Deelname aan deze werkgroep staat open voor alle FATF leden en waarnemend leden. In het mandaat van de werkgroep worden de procedures voor vervolgacties ten opzichte van voorgedragen landen beschreven. Wanneer in de samenwerking met bepaalde landen continu problemen worden ondervonden, wordt eerst getracht dit bilateraal op te lossen. Lukt dit niet dan kunnen landen worden voorgedragen voor bespreking in deze werkgroep. De werkgroep heeft de mogelijkheid om diverse interventies te plegen en kan uiteindelijk besluiten het land voor te dragen voor behandeling tijdens een FATF plenaire vergadering. De plenaire vergadering kan dan besluiten over mogelijke vervolgacties, zoals dat de zittende FATF president contact opneemt met dit land.

Nederland zal uiteraard ook in deze nieuwe werkgroep deelnemen.

Werkgroep inzake Typologieën

De werkgroep onder voorzitterschap van Nederland en België onderzoekt trends in de methoden en technieken die gebruikt worden bij witwassen en terrorismefinanciering. Door praktijkgevallen te analyseren, probeert men methoden en technieken te deduceren, die gebruikt worden bij het witwassen. Deze typologieën worden beschreven in een rapport dat gepubliceerd wordt op de website van de FATF. In Nederland worden dergelijke rapporten niet alleen onder de aandacht gebracht van de financiële sector, maar ook aan politie en het Openbaar Ministerie, zodat men op de hoogte is van mogelijkerwijs nieuwe technieken en deze tijdig kan onderkennen.

De werkgroep heeft twee rapporten afgerond, die door de Plenaire Vergadering zijn aangenomen. Het betreft een rapport over nieuwe betaaltechnieken (New Payment technologies) en een rapport over Misbruik van rechtspersonen (Misuse of corporate vehicles). Aan beide rapporten heeft Nederland een actieve bijdrage geleverd.

Uit het rapport over nieuwe betaaltechnieken³ blijkt dat – hoewel er vanuit legitieme doeleinden steeds meer vraag bestaat naar dergelijke betaalmethoden – deze betalingen toch gevoelig kunnen zijn voor misbruik. Met name grensoverschrijdende aanbieders van dergelijke betaalmethoden lopen risico om gebruikt te worden om zodoende betalingen wit te wassen en wellicht ook voor betalingen ter financiering van terrorisme. Er wordt aanbevolen om de komende jaren de ontwikkeling van dergelijke betaalmethoden in de gaten te houden.

Ook aan het rapport Misuse of Corporate Vehicles heeft Nederland een belangrijke bijdrage geleverd. In het rapport wordt een aantal veelvoorkomende patronen van misbruik van rechtspersonen beschreven. Om gelden wit te wassen worden complexe structuren van rechtspersonen met veelal een buitenlandse component opgezet, waardoor niet goed te herleiden is waar het geld vandaan komt, van wie het afkomstig is en naar wie het toe gaat. Uit deze patronen zijn risico-indicatoren herleid, die met name voor de financiële sector nuttig kunnen zijn. Een van de conclusies is dat het misbruik van rechtspersonen substantieel kan worden verminderd, wanneer de overheid toegang heeft tot informatie over de uiteindelijke begunstigde van de rechtspersoon, de herkomst van het vermogen en het doel waarvoor de rechtspersoon wordt opgericht. Dit rapport onderstreept wederom het belang van de hervorming van het toezicht op rechtspersonen, waarover de Kamer is geïnformeerd door de Minister van Justitie bij brief van 18 maart 2006 met de het rapport “Snel en secuur toetsen”. De hervorming van het toezicht wordt momenteel ter hand genomen bij het Ministerie van Justitie.

³ Te denken valt aan prepaid kaarten, internet betaalsystemen, betalingen via mobiele telefoons.

Na afronding van bovenstaande projecten is besloten dat komend jaar onderzoek wordt gedaan naar witwasrisico's bij vastgoedactiviteiten, methoden van financiering van terrorisme en de witwasrisico's bij het fenomeen BTW carrouselfraude. Voor alle projecten wordt door Nederland capaciteit geboden.

Follow up Counter Terrorist Financing Conferentie Den Haag

Een van de conclusies van de Conferentie, die op 16 en 17 maart 2006 in Den Haag is georganiseerd, is dat ieder land alle 40 + 9 aanbevelingen van de FATF moet implementeren, maar dat tegelijkertijd moet worden erkend dat de voortvarendheid waarmee dit bereikt kan worden voor niet voor alle landen gelijk is, te denken valt aan ontwikkelingslanden. Nederland heeft dit onderwerp onder de aandacht gebracht bij de FATF werkgroep die ziet op de procedures rondom evaluaties en implementatie. Deze werkgroep heeft toegestemd in het verder uitwerken van dit onderwerp.

Volgende plenaire vergadering

De volgende plenaire vergadering wordt georganiseerd in samenwerking met Moneyval, de regionale FATF stijl organisatie, van de Raad van Europa. De leden van Moneyval bestaan uit een groot aantal nieuwe Lidstaten van de Europese Unie en andere Oost-Europese landen. De vergadering zal worden gehouden eind februari 2007 bij de Raad van Europa in Straatsburg.

Op de website van de FATF kunnen de laatste ontwikkelingen worden gevolgd, kan de onstaansgeschiedenis van de FATF worden nagelezen en treft men achtergrondinformatie over witwassen. Daarnaast zijn de verschillende evaluatie- en typologierapporten er te vinden, alsmede jaarverslagen, persberichten, links naar andere sites en vanzelfsprekend een overzicht van de 40 aanbevelingen tegen witwassen en de 9 speciale aanbevelingen tegen de financiering van terrorisme. Ook de Nederlandse vertaling van de 40 aanbevelingen is op de website te vinden. Het adres van de FATF website is: <http://www.fatf-gafi.org>.

De minister van Financiën,

G. Zalm

Annex

¹ Lid van de FATF zijn: Argentinië, Australië, België, Brazilië, Canada, Denemarken, Duitsland, de Europese Commissie, Finland, Frankrijk, Griekenland, de Gulf Co-operation Council, Hong Kong-China, Ierland, Italië, IJsland, Japan, Luxemburg, Mexico, het Koninkrijk der Nederlanden (Nederland, Nederlandse Antillen en Aruba), Nieuw Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, de Russische Federatie, Singapore, Spanje, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland. De Volksrepubliek China is waarnemend lid.